

	SYSTEMREVISJON ved Rakkestad kommune, Bodal avløpsrenseanlegg og tilhørende ledningsnett	Endelig RAPPORT 2011.005.R. FMOS
---	---	---

Virksomhetens adresse:	Rådhusveien 8 1890 Rakkestad	Arkivkode:	461.2 HEG
		Saksnr.	07/5458
Utslippstillatelse:	03.09.2007	Tidsrom for revisjonen:	15.11. 11 – 25.11. 11
Kontaktperson i virksomheten:	Terje Høidahl, ingeniør VVAR	Revisjonslag fra FMVA:	Henning Gøhtesen, revisjonsleder Bjørn Gudevold, senioringeniør

Rapportens innhold:

Denne rapporten beskriver de avvik og anmerkninger som ble avdekket/konstatert innen de reviderte områdene. Systemrevisjonen omfattet internkontroll knyttet drift og tilsyn med avløpsanlegget. I tillegg ble det fokusert på utslippskontroll og overholdelse av utslippskrav samt rutiner for håndtering av spesialavfall/kjemikalier.

Hovedkonklusjon:

Rapporten omhandler 5 avvik og 5 anmerkninger:

AVVIK:

1. Rakkestad kommunes internkontroll for HMS knyttet til ytre miljø er mangelfull.
2. Rakkestad kommune har ikke gjort tilstrekkelige forberedelser for å tilpasse avløpsanlegget til framtidige klimaendringer
3. Rensekravet for utslipp av total fosfor overskrides i 2010
4. Rakkestad kommune har ikke utarbeidet en tidfestet tiltaksplan for vedlikehold og fornyelse av avløpsledningsnettet
5. Urenset kloakkvann fra driftsoverløp blir ikke tallfestet

ANMERKNINGER:

1. I perioden frem til 2010 er det ikke utarbeidet årsrapport
2. Substitusjonsvurderinger er ikke gjennomført for hele kjemikalieporteføljen
3. Under verifikasjonen ble det observert noe mangelfull merking av kjemikalier og farlig avfall
4. Det ble observert uklare rutiner for levering av farlig avfall
5. Skjemautforming av befaringsrapport driftsoverløp kan misforstås

Utarbeidet dato:

Sign.:

Revisjonsleder

Innholdsfortegnelse

1. Innledning
2. Dokumentunderlag
3. Omfang
4. Avvik
5. Anmerkninger
6. Resultater fra verifikasjoner
7. Gjennomføring

Vedlegg:

Vedlegg 1: Deltakere ved FMs systemrevisjon

1. Innledning

Rapporten er utarbeidet etter en systemrevisjon ved Bodal avløpsanlegg den 22.11.11 med formøte 15.11.11 og sluttmøte 25.11.11. Revisjonen inngår som en del av Fylkesmannens planlagte tilsynsaktivitet i 2011.

Formålet med systemrevisjonen var å vurdere om det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet fungerer tilfredsstillende. Det ble særlig sett på områder som har betydning for ytre miljø. Revisjonen omfattet bl.a. undersøkelse om:

- virksomhetens system for internkontroll er hensiktsmessig og dekkende
- aktiviteter utføres slik som beskrevet og uttalt
- virksomheten når sine mål og driver sin virksomhet innenfor egne rammer og de rammer som myndighetene har satt

Systemrevisjonen ble gjennomført ved gransking av dokumenter, ved intervjuer av sentralt plasserte personer i organisasjonen, og ved verifikasjon av at rutiner, prosedyrer og instruksjoner blir fulgt opp i praksis.

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som er avdekket under revisjonen og gir således ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

- AVVIK defineres som: ***overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.***
(F.eks. overtredelse av krav i forurensningsloven, produktkontrollloven, forskrifter hjemlet i disse to lovene, utslippstillatelsen og virksomhetenes egne rutiner som er nødvendige for å overholde myndighetenes krav).
- ANMERKNING defineres som: ***et forhold som tilsynsetatene mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse, miljø og sikkerhet og som ikke omfattes av definisjonen for avvik.***

Avvik og anmerkninger som er beskrevet i kap. 4 og 5 i rapporten, er ikke satt opp i prioritert rekkefølge.

2. Dokumentunderlag

Dokumentunderlaget for kontrollen var:

- Aktuelle lover og forskrifter
- Utslippstillatelse for Bodal avløpsanlegg av 03.09.07.
- Korrespondanse mellom virksomheten og Fylkesmannens miljøvernavdeling.
- Virksomhetens egen dokumentasjon knyttet til den daglige drift og forhold av betydning for helse/miljø/sikkerhet.

3. Omfang

Systemrevisjonen omfattet internkontroll knyttet drift og tilsyn med avløpsanlegget. I tillegg ble det fokusert på utslippskontroll og overholdelse av utslippskrav, virksomhetens oppfølging av egen "Kommunedelplan vannmiljø 2007-2017" samt rutiner for håndtering av spesialavfall/kjemikalier.

4. Avvik

Følgende avvik ble konstatert under revisjonen:

Avvik 1

Rakkestad kommunes internkontroll for HMS knyttet til ytre miljø er mangelfull

Avvik fra:

HMS-forskriften § 5 annen del, pkt. 4, 6 og 7. jfr. utslippstillatelsen av 3. september 2007, pkt. 2.5, 3.4 og 10.

Kommentarer:

Rakkestad kommune har delvis gjennomført en risikovurdering for avløpsanlegget i forbindelse med utarbeidelse av beredskapsplan. Det vil si den har fokus på hvilken type beredskap som må etableres i forhold til ulike hendelser/scenarioer som kan oppstå. Man har i analysen stort sett bare vurdert konsekvensreducerende tiltak, og ikke sett på sannsynlighetsreducerende tiltak. Formålet med en risikoanalyseprosess er å undersøke hvilket risikobilde som er ved anlegget, og ut i fra dette vurdere hvilke tiltak som kan hindre eller redusere muligheten for at uønskede hendelser eller tilstander oppstår. Resultatene av miljørisikoanalysen skal vurderes i forhold til akseptabel miljørisiko.

Det kan ikke dokumenteres at det er fastsatt konkrete og detaljerte mål som omhandler ytre miljøforhold, og hvor det gjennomføres et systematisk arbeid med oppfølging underveis.

Det er etablert et avviksbehandlingssystem, men dette omfatter i for liten grad ytre miljø. Det fremkommer under revisjonen at flere avvik som knytter seg til ytre miljøforhold ikke blir behandlet etter den fastsatte prosedyrebeskrivelsen for avvikshåndtering som kommunen har etablert. Nødoverløp blir heller ikke avviksbehandlet jf. krav 3.4 i utslippstillatelsen.

Avvik 2

Rakkestad kommune har ikke gjort tilstrekkelige forberedelser for å tilpasse avløpsanlegget til framtidige klimaendringer

Avvik fra

Forurensingsforskriften § 14-10 Utforming og drift av renseanlegg.
Forskrift om internkontroll § 5 punkt 7 Avdekke og rette opp avvik.

Kommentar

Kommunen har ikke undersøkt hvordan regionen vil bli påvirket mht. framtidige klimaendringer. Det er ikke foretatt vurderinger eller beregninger av hvilke konsekvenser og virkninger forventede framtidige nedbørsmengder vil ha på avløpsnettets.

(Nedbørsprognoser er ikke omsatt til virkninger på avløpsnettets ved modellberegninger eller ved andre vurderinger).

Avvik 3

Rensekravet for utslipp av total fosfor overskrides i 2010

Avvik fra:

Utslippstillatelsen, punkt 3.1

Kommentarer:

Kravet til total fosfor årlig midlet renseeffekt er på 90 %. I følge virksomhetens egen rapportering er renseeffekten for 2010 oppgitt til 88,6 %. Renseeffekten for første halvår 2011 er beregnet til 87,7. Kravet til fosforrensing er varslet å øke innen utgangen av 2017.

Avvik 4

Rakkestad kommune har ikke utarbeidet en tidfestet tiltaksplan for vedlikehold og fornyelse av avløpsledningsnettet

Avvik fra

Utslippstillatelsen av 3. september 2007, pkt. 3.3.
Forurensingsforskriften § 14-5 Avløpsnett.

Kommentar

Kommunen har ikke satt egne mål for funksjonskrav til avløpsnettet (Eksempelvis: måltall for maks innlekking/utlekking, måltall for tilføringsgrad, måltall for overløpshendelser i form av maks antall timer/overløpsmengder)

Det foreligger ikke en saneringsplan for ledningsnett som er oppdatert etter 2007.

Det er ikke satt måltall for årlig fornyingstakt eller investeringsnivå for ledningsnettet.

Kommunen opplyser at det vil bli utarbeidet en ny hovedplan avløp i 2012.

I kommunens vannmiljøplan 2007-2017 er det antydnet et behov for 53 mill.(2006 kr.) til tiltak i bestående ledningsnett og rensesanlegg i planperioden. En gjennomgang i KOSTRA og tilgjengelig dokumentasjon viser at det langsiktige saneringsbehov for avløpsnettet ikke er tiltrekkelig ivaretatt.

Avvik 5

Urenset kloakkvann fra driftsoverløp blir ikke tallfestet

Avvik fra

Utslippstillatelsen av 3. september 2007, pkt. 3.4.
Forurensingsforskriften § 14-5 Avløpsnett.

Kommentar

Vesentlige overløp mangler utstyr som enten registrerer vannmengde eller tidsvarighet for overløp av urensset vann.

Forurensingsutslipp av urensset vann via alle overløp blir ikke tallfestet enten ved utslippsmålinger, modellering eller annen beregning.

5. Anmerkninger

Anmerkning 1

I perioden frem til 2010 er det ikke utarbeidet årsrapport

Kommentar

Årsrapport for 2010 er den første årsrapporten som er laget. Her er det også en sammenblanding av tall og informasjon både for 2010 og 2011.

Anmerkning 2**Substitusjonsvurderinger er ikke gjennomført for hele kjemikalieporteføljen****Kommentar**

Det er dokumentert gjennomført substitusjonsvurderinger av de kjemikaliene som brukes som innsatsstoff i renseprosessen, men ikke av øvrige kjemikalier som brukes ved virksomheten.

Anmerkning 3**Under verifikasjonen ble det observert noe mangelfull merking av kjemikalier og farlig avfall****Kommentar**

På verifikasjonsrunden ble det observert at noen av kjemikalietankene samt en del farlig avfall ikke var merket på en tilfredsstillende måte i henhold til avfallsforskriften.

Anmerkning 4**Det ble observert uklare rutiner for levering av farlig avfall****Kommentar**

Noe uklart når det gjelder rutiner for levering av farlig avfall i forhold til utfylling/oppbevaring av deklarasjonsskjemaer sett opp mot avfallsforskriftens krav når det gjelder håndtering og levering av farlig avfall.

Anmerkning 5**Skjemautforming av befaringsrapport driftsoverløp kan misforstås****Kommentar**

Det bør konkretiseres og klargjøres hva som er formålet med sjekkrundene og hva som menes med de ulike kategoriene som det fylles ut i, eksempelvis "overløp i drift".

Andre forhold

Det opplyses at kommunen vurderer å endre på rutinene i forhold til håndteringen av polymerkjemikalier med hensyn til arbeidsmiljørelaterte forhold. Dagens rutiner medfører at sekker med giftige kjemikalier bæres manuelt mellom mottakssted og blanderom.

6. Resultater fra verifikasjoner utført av FM

Følgende steder ble besøkt under revisjonens verifikasjonsdel:

- Kjemikalielager
- Prøveuttakingssteder
- Doseringenheter for kjemikalier
- Utendørs bufferbasseng
- Verkstedhall
- Lagerplasser for avfall og spesialavfall

Under verifikasjonsrunden ble det på observert noen få tilfeller av manglende merking av kjemikalier og farlig avfall.

7. Gjennomføring

Revisjonen omfattet følgende aktiviteter:

Formøte 15.11.11

Forberedende møte for planlegging av revisjonen.

Åpningsmøte 22.11.11

Informasjon fra tilsynsmyndigheten om gjennomføring av revisjonen

Intervjuer og verifikasjoner 22.11.11

7 personer ble intervjuet.

Avsluttende møte 25.11.11

Oppsummering med presentasjon av resultatene.

I vedlegg 1 er det gitt en oversikt over deltakerne på kontrollen.

VEDLEGG 1

Deltakere ved FMs revisjon

I tabellen under er det gitt en oversikt over hvilke personer ved virksomheten som deltok under formøtet, åpningsmøtet og det avsluttende møtet, og over hvilke personer som ble intervjuet.

Navn	Funksjon	Formøte	Åpningsmøte	Intervju	Slutt møte
Ola Rønsen	Enhetsleder Kom.tekn. drift	X	X	X	X
Bjørnar Filtvedt	Fagansvarlig VA	X	X	X	X
Bjørn Johansen	Fagoperatør renseanlegg	X	X	X	X
Jan Fredrik Arnesen	DAØ		X		X
Anita Isebakke	Enhetsleder Kom.teknikk	X	X	X	X
Terje Høidahl	Ingeniør VVAR	X	X	X	X
Bernt Henrik Hansen	Seksjonsleder	X		X	X
Alf Thode Skog	Rådmann			X	
Henning Gøhtesen	FM revisjonsleder				
Bjørn Gudevold	FM revisor				